

Zasady realizacji projektów grantowych w POIiŚ 2014-2020

1. Definicje

Projekt grantowy - projekt, którego **beneficjent** udziela grantów na realizację zadań służących osiągnięciu celu tego projektu przez grantobiorców.

Grant - środki finansowe programu operacyjnego, które beneficjent projektu grantowego powierzył grantobiorcy na realizację określonych zadań.

Beneficjent projektu - **grantodawca**.

Grantobiorca - podmiot publiczny albo prywatny, inny niż beneficjent projektu grantowego, wybrany w drodze otwartego naboru ogłoszonego przez beneficjenta projektu grantowego w ramach realizacji projektu grantowego. Grantobiorcą nie może być podmiot wykluczony z możliwości otrzymania dofinansowania.

2. Procedury grantowe

Grantodawca jest zobowiązany do udzielania i rozliczania grantów według przyjętych zasad i założeń, które opisuje w procedurach, podlegających następnie zatwierdzeniu przez Instytucję będącą drugą stroną umowy o dofinansowanie projektu grantowego. Procedury muszą być zgodne z informacjami przedstawionymi we wniosku o dofinansowanie projektu grantowego.

Nie wymaga się, aby procedury takie zawarte zostały zbiorczo w jednym dokumencie.

Procedury grantowe obejmują co najmniej wymienione poniżej kwestie:

- a) kryteria wyboru grantobiorców,
- b) tryb aplikowania o granty oraz zasady oceny wniosków i wyboru grantobiorców, w tym także składania i rozpatrywania skarg,
- c) specyfikacja rezultatu grantu,
- d) zasady kwalifikowalności grantu,
- e) wzór umowy o powierzenie grantu,
- f) warunki zmiany umowy o powierzenie grantu,
- g) zasady zabezpieczenia należytego wykonania zobowiązań określonych w umowie o powierzenie grantu (jeśli dotyczy),
- h) warunki przekazania i rozliczenia grantu,
- i) monitorowanie i kontrola,
- j) zasady odzyskiwania grantu.

3. Wybór projektu grantowego i wybór grantobiorców

Projekty grantowe wybierane są w trybie konkursowym lub pozakonkursowym. Projekt będzie oceniany pod kątem spełnienia kryteriów wyboru formalnych i merytorycznych, zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący POIiŚ.

Szczegółowe zasady wyboru projektów określone zostaną w regulaminie konkursu/wezwaniu do złożenia wniosku o dofinansowanie.

Niezbędne jest, aby wybór nastąpił w otwartym naborze, z zachowaniem zasad bezstronności i przejrzystości. Należy określić tryb i termin składania skarg przez wnioskujących na negatywną ocenę wniosku o powierzenie grantu oraz ich rozpatrywania przez grantodawcę.

4. Kwalifikowalność wydatków dla projektów grantowych

Podstawowe zasady kwalifikowalności wydatków zostały określone w podrozdziale 6.19 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*.

W projektach grantowych wydatek kwalifikowalny stanowią:

- a) granty rozliczone przez beneficjenta grantowego zgodnie z umową o powierzenie grantu oraz procedurami dotyczącymi realizacji projektu grantowego, zatwierdzonymi przez właściwą instytucję będącą stroną umowy,
- b) inne wydatki, o ile jest to zgodne z celami projektu (np. zarządzanie projektem/koszty pośrednie).

Granty mogą być uznane za kwalifikowalne, o ile:

- a) grantobiorcy zostali wybrani w sposób przejrzysty, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy wdrożeniowej,
- b) działania grantobiorców zrealizowane zostały w okresie kwalifikowalności wydatków, zostały wyliczone w sposób racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. W odniesieniu do Beneficjentów projektu grantowego zasady i warunki kwalifikowalności wydatków określone w ww. *Wytycznych* obowiązują na takich samych zasadach, jak w przypadku projektów niegrantowych.

5. Kwalifikowalność wydatków grantobiorców

Do grantobiorcy mają zastosowanie warunki i procedury określone w *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*:

- w podrozdziale 6.19 Projekty grantowe,
- w podrozdziale 6.13 Podatek od towarów i usług (VAT) oraz inne podatki i opłaty.

Co do zasady pozostałe zasady i warunki kwalifikowalności wydatków, określone w ww. *Wytycznych* (w tym również zasady zawierania umów), nie obowiązują grantobiorcy. O ile byłoby to uzasadnione, umowa o powierzenie grantu może określać ewentualny zakres obowiązywania warunków kwalifikowalności określonych w ww. *Wytycznych* w odniesieniu do wydatków ponoszonych przez grantobiorców.

6. Umowa o powierzenie grantu:

Umowa o powierzenie grantu jest podstawą zobowiązania grantobiorcy do realizacji zadania objętego grantem, zgodnym z celem projektu grantowego. Ustawa wdrożeniowa w art. 35 ust. 6 określa podstawowe elementy, które powinna zawierać umowa o powierzenie grantu zawarta pomiędzy beneficjentem projektu grantowego a grantobiorcą. Do podstawowego zakresu tej umowy należą:

1. określenie zadania grantobiorcy objęte grantem;

2. kwotę grantu i wkładu własnego;
3. warunki przekazania i rozliczenia grantu;
4. zobowiązanie grantobiorcy do zwrotu grantu w przypadku wykorzystania go niezgodnie z celami projektu grantowego;
5. zobowiązanie grantobiorcy do poddania się kontroli przeprowadzanej przez grantodawcę lub uprawnione podmioty.

Wymagania ustawowe określają minimalny zakres umowy o powierzenie grantu co oznacza, że umowa ta może zawierać jeszcze inne, dodatkowe elementy np. zobowiązanie do zapewnienia trwałości inwestycji, warunki zwrotu grantu czy postanowienia dotyczące zapewnienia dostępności dokumentów. Grantobiorca powinien być ponadto zobowiązany do wydatkowania grantu zgodnie z przepisami obowiązującego prawa, w sposób oszczędny, w okresie realizacji projektu grantowego i zgodnie z jego celami.

Umowa o powierzenie grantu może być zawarta w każdej z form dopuszczonych na gruncie przepisów prawa – forma pisemna, elektroniczna lub dokumentowa.

Wzór umowy o powierzenie grantu opracowuje beneficjent projektu (grantodawca) i zatwierdza instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie projektu grantowego.

7. Monitorowanie i kontrola

Beneficjent (grantodawca) zobowiązany jest do składania do Instytucji Wdrażającej/Instytucji Pośredniczącej wniosków o płatność, w terminach wynikających z umowy o dofinansowanie projektu grantowego. W przypadku, gdy Beneficjent nie poniósł w danym okresie sprawozdawczym wydatków kwalifikowalnych, składa wnioski o płatność, wypełniając go jedynie w części dotyczącej stanu realizacji Projektu. Beneficjent jest zobowiązany do stosowania w umowie o dofinansowanie projektu grantowego, a następnie we wnioskach o płatność, aktualnego Katalogu wskaźników obowiązkowych do monitorowania postępu rzeczowego projektów, dostępnego na stronie internetowej www.pois.gov.pl.

Beneficjent określa w swoich procedurach metody monitorowania i kontroli wykorzystania grantów, które powinny być adekwatne do zadań grantobiorcy. Procedura realizacji projektu grantowego powinna określać zasady monitorowania i kontroli realizacji umów o powierzenie grantu oraz obowiązki grantobiorcy w tym zakresie. Należy określić m.in. sposób przeprowadzania kontroli i wizyt monitorujących u grantobiorców, ich minimalną liczbę, przedmiot, tryb informowania o nich oraz ich wyniku, warunki składania przez grantobiorców zastrzeżeń do wyniku kontroli/wizyty monitoringowej, sposób monitorowania realizacji ew. zaleceń pokontrolnych wydanych w trakcie kontroli grantobiorcy.

Kontrole grantobiorców mogą być prowadzona na próbie, w uproszczonej formie, zgodnie z opracowaną przez instytucję będącą stroną umowy o dofinansowanie projektu grantowego metodyką lub w formie wizyty monitoringowej. Kontrole te mogą być prowadzone jako odrębne kontrole (np. kontrole doraźne) lub stanowić jeden z zakresów kontroli projektu grantowego.

8. Odzyskiwanie grantów

Umowa o powierzeniu grantu określa warunki zwrotu przez grantobiorcę w przypadku wykorzystania go niezgodnie z celami projektu grantowego, jak również określa obowiązek zwrotu niewydatkowanej części grantu. Obowiązkiem beneficjenta jest odzyskiwanie środków od grantobiorcy.

Procedura realizacji projektu grantowego określa warunki odzyskiwania środków.

9. Udzielanie zamówień

Beneficjenta projektu grantowego obowiązują takie same zasady udzielania zamówień, jak pozostałych beneficjentów, i które zostały określone w podrozdziale 6.5 *Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020*.

Beneficjenci projektu grantowego zobowiązani do udzielania zamówień na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (tj. z dnia 18 maja 2021 r. - Dz.U. z 2021 r. poz. 1129 ze zm.) w takim zakresie jak zostało to uregulowane w przedmiotowej ustawie. W pozostałym zakresie podmioty te są zobowiązane do stosowania regulacji zawartej w podrozdziale 6.5 *Wytycznych*.

Beneficjenci projektu grantowego, niezobowiązani do stosowania ww. ustawy, są zobowiązani do stosowania regulacji zawartej w podrozdziale 6.5 ww. *Wytycznych*.

Grantobiorcy nie są zobowiązani do udzielania zamówień zgodnie z ww. *Wytycznymi*, chyba że w umowie o powierzenie grantu zostaną nałożone w tym zakresie zobowiązania na grantobiorcę (patrz pkt 6). W przypadku zobowiązania grantobiorcy w umowie o powierzenie grantu do udzielania zamówień zgodnie z ww. *Wytycznymi*, generalna zasada dotycząca stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych i podrozdziału 6.5 ww. *Wytycznych* (opisana powyżej) obowiązuje również grantobiorców.

10. Pomoc publiczna

Obowiązkiem instytucji pośredniczącej lub wdrażającej jest bieżące analizowanie ewentualnej konieczności uznawania wsparcia za pomocą publiczną w celu zapewnienia zgodności interwencji z przepisami o pomocy publicznej. W tym zakresie należy mieć na względzie, że w przypadku infrastruktury ewentualne występowanie pomocy publicznej powinno być badane w odniesieniu do właściciela, wykonawców, operatora oraz użytkowników danej infrastruktury.

Prowadząc weryfikacje w tym zakresie konieczne jest uwzględnienie właściwych przepisów prawa UE, orzecznictwa TSUE i praktyki decyzyjnej KE oraz nw. opracowań:

- Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zostało opublikowane (C/2016/2946) (Dz.U. C 262 z 19.7.2016, s. 1)
- Infrastructure Analytical Grid for Energy Infrastructure (dokument opublikowany pod adresem https://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/grid_energy_en.pdf)